

STRÁNKY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Akademie výtvarných umění v Praze

Studijní program Výtvarná umění/ Volné umění

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Památník Cínovce

Cínovce Monument

Vypracoval*a: BcA. Jakub Hons

Vedoucí diplomové práce: prof. MgA. Milena Dopitová,

Oponent*ka diplomové práce: MgA. Tomáš Hruža

Akademický rok 2025/2026

Památník Cínovec vzniká jako prostorové gesto v krajině, která v sobě nese vrstvy paměti a historie regionu. Není monumentem v tradičním slova smyslu, nevytváří dominantu ani pevný bod, k němuž by bylo nutné vzhlížet. Je spíše otevřeným polem, v němž se setkávají geologický čas, lidská práce a současná zkušenost krajiny Krušných hor.

Osm objektů je rozmístěno tak, aby nenarušovalo přirozený rytmus terénu, ale naopak jej jemně akcentovalo. Divák není veden jedním směrem ani k jedinému významu. Pohyb mezi objekty se stává součástí díla – pomalou chůzí, zastavením, obcházením, pohledem skrze jednotlivé bloky. Přímá kompozice je odvozena od samotné krystalizace lithia a měřítko staví nepatrné krystalické šupiny do monumentální formy. Samotné zvětšení staví diváka do silného kontaktu s lithiem samotným. Památník se nečte z jednoho místa, ale vzniká v čase, v tělesné zkušenosti návštěvníka. “The experience of the work is inseparable from the place in which the work resides.”¹

Formální řešení vychází z abstraktní interpretace procesu krystalizace cinvalditu, minerálu, který je s Cínovcem historicky i symbolicky spjat. Krystal zde není ilustrací, ale strukturou – principem růstu, vrstvení a tlaku. Geometrie objektů tak odkazuje k pomalým přírodním procesům, které předcházely lidské přítomnosti, a současně k intenzivní těžbě, jež krajinu po staletí formovala.

Použitý materiál – polomatný hliník – představuje ambivalentní médium. Je produktem průmyslové civilizace, ale zároveň působí lehce, téměř nehmotně. Jeho povrch reaguje na světlo, mlhu, déšť i sníh a stává se zrcadlem proměnlivosti prostředí. Instalace se nikdy nejeví stejně; mizí a znovu se objevuje, splývá s krajinou. Tím zdůrazňuje vztah mezi trvalostí paměti a proměnlivostí přítomného okamžiku.

Památník nepřipomíná hornictví prostřednictvím figurativních symbolů ani historických rekvizit. Nezobrazuje nástroje, nevypráví konkrétní příběhy jednotlivců. Místo toho vytváří prostor, v němž je možné si těžbu a práci představit skrze její stopy: zásahy do krajiny, proměnu materiálu, rytmus lidského úsilí v dlouhém časovém horizontu. Paměť zde není archivem faktů, ale fyzickým pocitem – ticha, hmoty, prázdna i koncentrace.

Projekt zároveň reflektuje otázku, jakým způsobem dnes vytváříme památníky. Namísto heroizace minulosti nabízí možnost sdílení, otevřené interpretace. Památník Cínovec není uzavřeným sdělením, ale rámcem pro individuální i kolektivní čtení. Může být místem osobní meditace, setkání, vzdělávání i tichého připomenutí práce generací, které zde zanechaly svou stopu. Inspirací pro minimalistický přístup k památníku byl především Richard Serra. Jak v principu monumentality, tak osobní zkušeností s dílem samotným, které transformuje vnímání prostoru.

V širším kontextu se instalace stává krajinotvorným prvkem, který propojuje historii s přítomností a současné umění s místní identitou. Vytváří bod zpomalení v krajině, jež

¹ Levine, C. (2002). *The paradox of public art: Democratic space, the avant-garde, and Richard Serra's "Tilted Arc"*. *Philosophy & Geography*, 5(1), 51–68.

byla po staletí formována výkonem, těžbou a pohybem. Památník tak nenabízí odpovědi, ale klade otázky: o hodnotě práce, o vztahu člověka a přírody, o tom, jaké stopy chceme v krajině zanechat dnes a v budoucnosti.

Projekt vzniká jako krajinná intervence do volného prostoru, avšak v rámci diplomové výstavy je úmyslně umístěn v interiéru. Pro jeho instalaci je záměrně vybrán spíše menší atelier, v němž může být testována absolutně opačná forma observace a prožitku samotného. Oproti volnému prostoru je divák stlačen do těsné konfrontace s monumentálním dílem, které působí na více smyslů (audio, chlad, mlha) Instalace dává možnost návštěvníkovy prožít alternativní prostor v němž není definované jeho umístění ani jeho reálnost. Tento imaginativní environment dává prostor diváku více pochopit procesy a historii Cinovce a “navštívit” jak střed kopce, jeho povrch i budoucnost.